

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 35

Заснований в 1996 році

Рівне – 2006

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ:
Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету.
Випуск 35. — Рівне: РДГУ, 2006. — 196 с.**

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем дидактики вищої освіти, історії педагогіки, теорії і методик виховання та розвитку учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, практичних працівників освіти, керівників загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Хом'як Іван Миколайович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Воробійов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Левківський Михайло Васильович – доктор педагогічних наук, професор (Житомирський державний педагогічний університет ім. Івана Франка);

Лисенко Неля Василівна – доктор педагогічних наук, професор (Прикарпатський державний педагогічний університет ім. В. Стефаника);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Мітюров Борис Никифорович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти);

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський державний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет)/

Затверджено Вченою Радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №4 від 24.11.2006 р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10.2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 08 — 6.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2006

молоці, що стиха пінилося, бджоли неначе киплять (Є.Гуцало) спостерігаються різні другорядні члени речення, причому розміщені вони у будь-яких частинах і компонентах СКСП.

Оскільки в СКСП предикативні одиниці можуть бути ускладненими і неускладненими, то варто запропонувати дослідити засоби ускладнення: однорідні члени речення, відокремлені означення, відокремлені обставини, вставні і вставлені конструкції, звертання, вигуки, тощо: Нас віками мордували, палили і різали, кидали і гноїли в концтаборах, морили голодом і розстрілювали державність, втопували в землю і забороняли мову, а ми відроджуємося, живемо, ростемо і дужчаємо, воскресемо з вічності і сяємо на світовому небозводі іншим народам, бо маємо незнищенне начало - освіту (Я.Гоян); Знесилений, пригнічений, я опускаюся на землю, і вона дає мені своє тепло, що зігріває, відроджує до життя (П.Загребельний); Десь тут велися розкопки на валах, і люди п'ють воду з княжої криниці (струмок - джерельце прозоро відзіркує під горою), а на узвишші є місцина, що в народі зветься: Золотий Тік (О.Гончар); Дарма! Не жаль мені, що молодою згину, а жаль — о, лютий жаль, що пропаду даремно (Леся Українка).

Комунікативний аспект дослідження речення передбачає аналіз речення як функціональної одиниці. З цього погляду СКСП є такою моделлю складних багатокomпонентних речень, яка надзвичайно активно використовується майже в усіх стилях мови, регулярно вживається як в усній, так і в писемній сфері спілкування.

Надзвичайно активними є СКСП у мові художніх творів. Як у прозі, так і в поезії СКСП вживаються з метою створення художніх образів, замальовок, внутрішніх переживань тощо.

У цьому плані студентам варто запропонувати дібрати з художньої літератури сурядно-підрядні речення, визначити їх структурну особливість і комунікативну спрямованість, потім зіставити з СКСП, що дібрані з текстів публіцистичного стилю, у якому вони теж використовуються дуже часто. Кількісно-якісний аналіз функціонування СКСП у науковому та офіційно-діловому стилі засвідчує низький комунікативний потенціал цих речень, знаходження цих речень є проблематичним. Зіставлення структури СКСП у цих стилях зі структурою інших речень спонукатиме студентів активізувати знання про функціональні стилі мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Давнюк С.В. Синтаксична будова мови як засіб розвитку мислення і виховання особливості // Гуманітарна освіта і проблеми виховання молоді: Матеріали і методичні рекомендації Всеукраїнської науково-практичної конференції. - Херсон, 1995. – С. 80-81.
2. Давнюк С.В. Елементи теорії складного речення у підготовці майбутнього учителя // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. – Рівне: РДГУ, 1999. – С. 97 - 102.
3. Золотова Г.Н. Коммуникативные аспекты русского синтаксиса. – М.: Наука, 1989.
4. Симулик М.В. Постпредикативное предложение и его составные части // Структуры сложных предикативных предложений: Сб. статей. – Калинин, 1980. – С. 23 -30.
5. Шульжук К.Ф. Складні багатокomпонентні речення в українській мові. – К.: Вища школа, 1986.

Давнюк С.В. Активизация профессиональной лингвистической компетенции студентов на материале синтаксиса

Резюме. Стаття посвящена вопросам формирования у студентов стойких умений и навыков профессионального лингвистического анализа синтаксических единиц и особенно сложных сочиненно-подчиненных конструкций.

Ключевые слова: профессионально-коммуникативные умения, профессиональная деятельность, сложные конструкции с сочиненностью и подчиненностью, конструктивные признаки, поливариантность синтаксической конструкции.

Davnyuk S.V. Activation of professional linguistic jurisdiction of students on material of syntax

Summary. The article is devoted forming questions for the students of proof abilities and skills of professional linguistic analysis of syntactic units and especially elaborate invented-inferior designs.

Key words: professionally communicative abilities, professional activity, elaborate designs with coordinating and by contract, structural signs, to polyvariant of syntactic construction.

Одержано редакцією 26.10.2006.

УДК 378:74

Л. В. ЗАГАЙКЕВИЧ

ЗАСТОСУВАННЯ ЗНАТЬ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ НАУК ПРИ ВИВЧЕННІ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Резюме. Статтю присвячено концептуальному осмисленню психолого-педагогічних підходів по застосуванню шкільних знань фундаментальних наук при вивченні образотворчого мистецтва у вищих педагогічних закладах.

Ключові слова: геометричні фігури, криві поверхні, перспектива, ділення відрізків, спектральний аналіз світла, колір предмета, колір солей хімічних елементів, хімічні суміші і хімічні сполуки.

Вже більше десяти років у Рівненському державному гуманітарному університеті проводиться підготовка вчителів початкових класів з додатковою спеціалізацією „Вчитель образотворчого мистецтва”. При цьому слід зауважити, що жодних контрольних тестів з підготовки до образотворчої діяльності у майбутніх художників-педагогів не проводиться. Тому перед викладачами вузу стоїть нелегка задача: як за п'ять років надолужити необхідні знання з шкільної програми, а потім на їх основі дати програму „Вчителя образотворчого мистецтва”. Багато міністерських та вузівських керівників вважають, що формула додаткової спеціалізації „Вчитель образотворчого мистецтва з правом викладання у початкових класах” не потребує серйозної графічної та живописної підготовки. Адже нині майже на сто відсотків в початкових класах України образотворче мистецтво ведуть не спеціалісти, а в середніх класах – майже на дев'яносто відсотків. Тому не дивно, що майже всі першокурсники на спеціальності „Вчитель початкових класів” з додатковою спеціалізацією „образотворче мистецтво” малюють на рівні 2-3 класів початкової школи. Вони не уявляють, як утворюються правильні геометричні форми предметів, їх конструктивний каркас, як провести апроксимацію складної форми предметів в просту геометричну. Повністю відсутні знання з тонального вирішення рисунка та живопису як окремих предметів та їх сукупності. Немає елементарних знань з лінійної та повітряної перспективи, відсутні поняття про анатомічну будову голови та тіла людини, тварин. Все наведене говорить про кризовий стан викладання образотворчого мистецтва в нинішній шкільній освіті. Адже тільки три вузи України готують вчителів образотворчого мистецтва, а інші колишні педагогічні вузи (нині університети) перейшли до підготовки спеціалістів з декоративно-прикладного мистецтва для закладів культури.

Якщо до 1995 року абітурієнт спеціальності „Вчитель початкових класів” з додатковою спеціалізацією „образотворче мистецтво” складав профільюючий екзамен з рисунка та живопису, то нині профільюючим екзаменом стала математика. Тому випускники дитячих художніх шкіл та художніх училищ навіть і не пробують вступати на цю спеціальність, а йдуть на „декоративно-прикладне мистецтво” в мистецькі учбові заклади.

Ще в далекому 1867 році міністр народної освіти Росії видав Указ, в якому забороняв викладати рисунок вчителям, які не закінчили Петербурзьку художню академію, або учительські курси при ній та при Московському художньому училищі. До 1917 року в Київському університеті ім. св. Володимира (нині ім. Т.Г.Шевченка) існували художні живописні майстерні, в яких вчилися і майбутні видатні діячі науки та культури.

Не дарма відомий французький енциклопедист Дідро говорив: „Якщо в якійсь країні люди навчаються малювати так, як вони можуть писати, як ця країна піде вперед порівняно з іншими країнами”. Цю формулу знають всі педагоги світу. На жаль, радянським вчителям було заборонено про це і мріяти.

Японські медики та психологи встановили, що більшість зони кори головного мозку відповідає за рухи рук і значно менше – за роботу язиком. Тому в японських дитячих яслах, садках, впродовж всього перебування в середніх учбових закладах діти займаються образотворчим мистецтвом та дизайном. І, нарешті, давно психологи встановили, що заняття образотворчою діяльністю на 30 % підвищують розумову активність. Наш більш як піввіковий досвід підтверджує наведені характеристики. Робота руками у вигляді рисунка, плетіння, вишивання, ліплення, моделювання дає зворотній напрямок: від руки до голови, тобто збагачує людину новими центрами активності в корі головного мозку.

Більше сотень років лікарі спостерігають позитивний терапевтичний вплив художньої діяльності на пацієнтів багатьох хвороб. Нині ми спостерігаємо наслідки фактичної відсутності як в радянській, так і в сучасній школі, такого предмету як „образотворче мистецтво”. Якщо математику замінюють нині комп'ютери, книги – телевізор, то образотворче мистецтво ніколи не замінять технічні засоби. Тому, що художня діяльність іде від Бога. Тільки людину наділив Творець творчими здібностями, і тільки в образотворчому мистецтві йде сприяння творчої діяльності нашого Господа.

Не можна допустити, щоб наступні покоління української молоді були б в такому становищі, як нинішнє покоління наших випускників.

Ми вважаємо, що великою патріотичною роботою є підготовка вчителів образотворчого мистецтва. Абсолютно всі абітурієнти на вище зазначену спеціальність заявляли, що поступають в університет перш за все, щоб оволодіти знаннями художника-педагога. Абсолютні всі учні початкових класів мають бажання малювати. І як страшно, що школа не здатна хоча б на декілька відсотків задовольнити їх прагнення.

Все вище зазначене викладене для того, щоб зрозуміти, яких зусиль повинні докласти вузівські педагоги-художники для вирішення поставлених вимог вищої школи. Першокурсник – не учень початкових класів, і в той же час він не має елементарних знань з образотворчої діяльності (про це говорять щорічні перші контрольні роботи з рисунка та живопису). Але він (першокурсник) має елементарні знання з геометрії, алгебри, фізики, хімії, інших природничих наук. Саме на знаннях фундаментальних наук в шкільному обсязі ми і побудували свою технологію викладання рисунка, живопису, композиції та скульптури. Звернення до геометричних образів було запропоновано ще в стародавній Греції. Геометральні методи широко застосовувались і в царській Росії. Опора на геометричні властивості різних простих правильних форм (сфери, конуса, циліндра, овоїда, призми тощо) швидко сприяють формуванню просторової уяви у першокурсників. Зникає боягузтво перед „його величністю” рисунком. Це дає можливість говорити про складні речі простою, відомою їм мовою. Саме тут хочеться нагадати багатьом керівникам від освіти, що перед маленькими дітьми повинен стояти вчитель з великими знаннями образотворчого мистецтва. Щоб умів говорити про складний

оточуючий світ прекрасного простими, дохідливими словами, вмів легко і невимушено демонструвати свої вміння і майстерність. Тільки такий художник-педагог буде підтримувати вогонь творчості, який кожній дитині дав Господь Бог.

Переходячи до вивчення структури окремих складних форм предметів (лінійно-конструктивний рисунок), не всі студенти можуть легко поділяти відрізки на певні співвідношення. Саме тут доводиться їм нагадувати про прості та десяткові дробі. Та й взагалі, художник повинен знати математику – „науку всіх наук”. Іноді приходиться і тут робити екскурс в окремі розділи математики. Це ще раз говорить про те, що образотворче мистецтво – теж точна наука. Без знань фундаментальних наук художником не стати. Мало природних даних, потрібні ще зусилля та бажання до знань. Саме студенти, які добре володіють знаннями математики, швидко оволодівають лінійно-конструктивним рисунком.

При виконанні тонального рисунка довго потрібно пояснювати „роботу” світла, яке огортає поверхню предметів. Мало знати фізичні властивості падаючих та відбитих променів. Тут влітаються властивості повітряної перспективи. Студенти, які від природи розрізняють освітленість предметів різних планів, швидше справляються з правильним нанесенням тону. Головне в цей момент – вселити в студента віру, що „не святі горшки ліплять”. Не дивно, що постійно багато студентів ходять ввечері на додаткові заняття гуртка з образотворчого мистецтва та дизайну при кафедрі педагогіки початкового навчання Рівненського державного гуманітарного університету.

Якщо з рисунком студенти більш-менш можуть швидко впоратись, то з живописом виникають серйозні проблеми. Як не згадати тих горе-вчителів, які без сорому забирали час у дітей та гроші у держави, нібито проводячи уроки з образотворчого мистецтва. Відсутність елементарних понять з кольорознавства, вміння користуватись фарбами (змішування фарб, пошук потрібних відтінків) надовго забирає час у викладача, так і у студента. Потрібна довга теоретична бесіда про колір в природі (утворення веселки), фізична природа світла та його спектральний аналіз по довжинах хвиль, психологічне сприйняття кольорів, їх вплив на настрій людини. В цей час студенти повинні напружити всі свої інтелектуальні, моральні та фізичні можливості. Той, хто все витримає до кінця, може стати справжнім художником-педагогом. На роботи з живопису потрібно в 5-6 разів більше часу, ніж з рисунку. Адаже в природі все живописне, все кольорове. Працюючи в школі майже десять років (ЗОШ №1 м.Рівне), ми спостерігали, що учні 1-3 класів успішно виконували роботи з образотворчого мистецтва, не користуючись зовсім олівцями, а лише фарбами. Не дивно, що багато з них ставали переможцями міських та обласних конкурсів дитячого малюнка. На жаль, наші абітурієнти в переважній більшості фарбами не володіють.

Для підвищення знань з живопису, ми застосовуємо відомості з хімічних властивостей елементів періодичної системи Менделєєва. А саме: які кольорові властивості окремих металів, їх солей та сполук, які солі можна змішувати, а які можуть вступати в хімічну реакцію. Тобто, живопис – теж науково обґрунтована діяльність. Картина повинна бути „жива”, яскрава та приваблива. Неправильне змішування фарб приводить до сірості, бруду та неохайності. А це негативно впливає як на виконавця роботи, так і на глядача.

Довготривала робота із студентами спеціалізації „Вчитель образотворчого мистецтва” показала, що краще та швидше справляються з роботами ті студенти, які мають високий науковий та інтелектуальний потенціал. Вони легше знаходять опору на знаннях фундаментальних наук, більш уважні та спостережливіші.

Більшість студентів після завершення навчального періоду із задоволенням заявляють, що у них не тільки виробились навички, вміння та знання з образотворчого мистецтва, але й стали по-новому дивитись на людей, на оточуючий світ. Стали більш уважними та стриманішими в різних ситуаціях.

В останні роки бурно розвивається психологія педагогічної діяльності. Але це в основному стосується діяльності вихователів дошкільних закладів, вчителів молодших класів. Психологічний аспект формування творчих здібностей студентської молоді в науковій літературі висвітлений дуже мало. Відсутня цілісна психологічна характеристика цього віку в плані розвитку творчих здібностей в образотворчій діяльності.

Наші спостереження, дослідження та анкетування свідчать про складний розвиток молодих людей до оволодіння спеціальністю „Вчитель образотворчого мистецтва”. Абсолютно всі студенти мають чітко сформовану мету – оволодіння спеціальними знаннями та відповідними навичками з живопису, рисунку, скульптури тощо. Але в зв'язку з тим, що наші студенти склали вступний профілюючий екзамен з математики, у них явно проявляється нахил до точних та гуманітарних наук. А це накладає на їх характеристику певні особливості пам'яті, мислення, почуттів, уяви, здібностей і т.д. До образотворчої діяльності потрібна спеціалізована пам'ять та спеціалізована спостережливість, які активно сприяють розвитку фахових здібностей, поглиблюють інтерес до обраної спеціальності. Тому для розвитку зорової пам'яті та художньої спостережливості ми застосовуємо спеціальні аудиторні та позааудиторні вправи, які допомагають студентам інтенсивно розвивати психологічну підготовку до обраної педагогічної діяльності.

Особливий наголос слід робити на художню спостережливість як характерологічну рису майбутнього художника-педагога.

Значно швидше, ніж у інших студентів, іде розвиток пізнання та творчості у юнацької молоді, яка має генетично сформовані психологічні якості до образотворчої діяльності (старші покоління цих студентів активно займались подібною діяльністю). Саме на таких здібних до художньої творчості студентів і опирається в педагогічній діяльності викладач вищого педагогічного закладу. На них рівняються інші студенти групи. Студенти, які відчувають генетичну прихильність до малювання, одночасно відчувають і потребу у творчій

діяльності. Саме потреба у творчій діяльності, як свідчать анкети, і привела всіх студентів до обраної спеціальності, хоча і не всі вони мають необхідні творчі здібності.

В процесі навчання і психічного розвитку студентів відбувається процес адекватного самопізнання, оцінка своїх можливостей. В цей період може стати у деяких молодих людей згортання інтересів до образотворчої діяльності, небажання примусити себе до активних дій до омріяної мети: стати справжнім фахівцем своєї справи. В таких випадках викладачеві потрібно з'ясувати причину невдоволення студентами наслідками своїх робіт, вказати шляхи подолання таких кризових ситуацій.

Важливою особливістю образотворчого мистецтва є його індивідуальність та неповторність. Дати студентам це зрозуміти – означає виконати важливу педагогічну віху в підготовці художника-педагога, дати зрозуміти зміст і мету своєї професії. Для цієї мети ми впродовж всього періоду навчання кожному студентові даємо індивідуальні завдання і після їх виконання проводимо виставки. На основі звітних виставок ставимо залікові оцінки.

В багатьох педагогічних вузах України на основі образотворчого мистецтва викладається інтегрований предмет „Основи дизайну”. Цей предмет існує і в багатьох наших школах, програма для яких була нами створена ще в 1989 році. Для вивчення цього предмета потрібні не тільки знання фундаментальних наук, але й певні знання окремих технологій виготовлення різної промислової продукції. І саме образотворче мистецтво є стержнем діяльності дизайнера. Саме образотворче мистецтво гармонізує всі складові частини будь-якого промислового виробу. Відсутність художнього смаку у виробника викликає невдоволення у споживача його продукції.

Відповідальне ставлення студентів до дизайнерської діяльності формуються при виконанні індивідуальних завдань ще на стадії створення творчого задуму певного виробу у вигляді ескізних проєктів. Починати слід із простих архітектурних деталей, які застосовуються для декору стін, стель та інших будівельних поверхонь.

Для створення ескізів майбутніх виробів студенти разом з викладачем відвідують архітектурні споруди, промислові виробництва, знайомляться з різними каталогами зарубіжних видань тощо. На основі попередніх замальовок з натури, вивчення аналогів зарубіжних зразків різних виробів створюється попередній ескіз. Від того, як розвинена фантазія у студентів, як розвинута художня культура та смак у проєктанта, залежить якість попереднього ескізу і майбутня модель виробу.

В останні 10-15 років як середня, так і вища школа, спрямована на гуманізацію та гуманітаризацію освіти. Бажання наситити виробництво та суспільство в цілому економістами та правозахисниками привело до того, що майже в кожному ВУЗі готують майбутніх юристів та керівників економічної служби. Нині існує навіть парадокс: при величезній армії економістів та юристів важко знайти дійсно висококваліфікованих спеціалістів в цих галузях. Причина в цьому лише одна – різко знизився рівень викладання фундаментальних наук в середній школі. Майже зовсім зник в середній школі такий інтегрований предмет як креслення, на базі якого завжди йшла підготовка спеціалістів виробничих та інженерних професій. Цей предмет є певною основою як для підготовки майбутніх дизайнерів, так і графічної підготовки з рисунку. Замість гуртків технічної творчості в школах створені курси операторів з комп'ютерного набору, де діти вивчають програми з дизайну, які розроблені американськими та європейськими програмістами. Ці застарілі програми відповідають потребам американських та європейських шкільних стандартів 80-90-х років минулого століття, менталітету цих країн. Такі програми заставляють українських дітей забувати свою рідну культуру, свій духовний світ, який створювався віками на нашій землі. Забуваючи, що комп'ютер є лише інструментом для відтворення творчих задумів, багато керівників від освіти низили увагу педагогічних кадрів до належного викладання фундаментальних наук, які є основою докомп'ютерної підготовки.

Тому не дивно, що і образотворче мистецтво у вищих педагогічних закладах теж не має належного теоретичного підґрунтя при їх вивченні.

Хочеться надіятись, що дана стаття приверне увагу не тільки науковців, але й керівництво учбових закладів.

Загайкевич Л.В. Применение знаний фундаментальных наук при изучении изобразительного искусства в высших педагогических учреждениях.

Резюме. Стаття посвящена концептуальному осмыслению психолого-педагогических подходов по применению школьных знаний фундаментальных наук при изучении изобразительного искусства в высших педагогических заведениях.

Ключевые слова: геометрические фигуры, кривые поверхности, перспектива, деление отрезков, спектральный анализ света, цвет предмета, цвет солей химических элементов, химические смеси и химические соединения.

Zagaykevich L.V. Using of the knowledge fundamentally science during the studying of arts in high pedagogical universities.

Key words: geometrical figure, curved surface, perspective, division of piece, spectral analysis of light, color of substance, color of salt chemical elements, chemical mixture and chemical compound, design

Одержано редакцією 18.10.2006.

ЗМІСТ

Постоловський Р.М. Передмова	3
Частина I. Інноваційні технології реалізації навчального процесу у вищих навчальних закладах	4
<i>Артемчук Г.І., Спіцин Є.С.</i> Деякі проблеми реалізації кредитно-модульної системи організації навчального процесу в університеті.....	4
<i>Берека В.Є.</i> Педагогічна практика – невід’ємна складова підготовки майбутнього керівника освітнього закладу.	7
<i>Бричок Б.П.</i> . Модернізація освітнього процесу на основі концентрованого підходу.....	15
<i>Вихрущ В.О., Решетуха Л.Г.</i> До проблеми контрольно-оцінної діяльності у педагогічному вищому навчальному закладі	18
<i>Ємельянова Д.В.</i> До питання організації самостійної роботи студентів в умовах кредитно-модульного навчання.....	20
<i>Янциур М. С.</i> Підготовка майбутніх вчителів до професійної орієнтації учнів у кредитно-модульній системі організації навчального процесу.....	23
<i>Мамчич О.Б.</i> Педагогічна інноватика використання модульної системи у вищій школі.....	29
<i>Петриненко Л.О.</i> Диференціація підготовки майбутніх вчителів-початківців до інноваційної діяльності	33
<i>Шевців З.М.</i> Соціально-педагогічна діяльність як навчальний предмет.....	35
<i>Яцук І.П.</i> Особливості особистісно-орієнтованої професійної підготовки майбутнього вчителя.....	38
<i>Машкіна Л.А.</i> Методологічні засади впровадження інноваційних технологій у вищих навчальних закладах.....	42
<i>Баркасі В.В.</i> Використання можливостей новітніх інформаційних технологій навчання для підвищення рівня інформаційної культури майбутніх вчителів іноземних мов	47
<i>Варич О. С., Сингаївський Д. В.</i> .Розвиток технічного мислення майбутніх вчителів трудового навчання з використанням новітніх інформаційних технологій	51
<i>Кочубей А.В.</i> Формування трудової культури майбутніх інженерів у вищому навчальному закладі засобами народознавства.....	55
<i>Бойчук Ю.Д., Марциновський В.П., Зуб. О.В., Калініна О.В.</i> Сучасні педагогічні технології при викладанні курсу „Основи екології” у вищому педагогічному навчальному закладі	59
<i>Джаман Т.В.</i> Рефлексія професійного становлення соціальних педагогів як інноваційна технологія реалізації навчального процесу.....	65
<i>Комар Т.В.</i> Деякі проблеми професійного становлення студентів гуманітарно-педагогічного факультету	67
<i>Криловець М.Г.</i> Інноваційні технології фахової підготовки майбутніх учителів географії.....	70
<i>Тепла О.Н.</i> Формування від повідальності у процесі фахової підготовки студентів аграрних вищих навчальних закладів	72
<i>Ніконенко І.С.</i> До питання компетентнісного підходу до навчання у вищій школі	74
<i>Перець О.М.</i> Сутність професійної компетентності майбутнього вчителя початкових класів.....	80
<i>Павленко О.В.</i> Шляхи фасилітації процесу інтеракції в системі „Здорова дитина – дитина з особливими потребами”.....	83
<i>Сілков В.В., Сілкова Е.О.</i> До питання про структуру та функції методико-математичної підготовки вчителів початкових класів в умовах кредитно модульної системи організації навчального процесу	85
<i>Суржук Т.Б.</i> Пошук ефективних способів керівництва навчальним процесом індивідуально-диференційованого спрямування.....	88
<i>Яременко О.О.</i> Технології проблемного навчання на уроках іноземної мови для студентів педагогічних вузів	92
<i>Временко М.В., Грабовська Т.О.</i> Формування гендерної компетенції студентів: когнітивний аспект.	95
<i>Бричок С.Б.</i> Інтерактивна лекція у викладанні курсу „Історія педагогіки”	99

<i>Боровець О.В.</i> Проблемне навчання як технологія професійної підготовки педагога	103
<i>Ващик Т.І.</i> Функціонування навчально-наукового педагогічного комплексу.....	105
<i>Голік Л.О.</i> Концептуальні засади полікультурного виховання.....	107
<i>Гуцал Л.А.</i> Формування творчої особистості майбутнього педагога в процесі професійної підготовки.....	110
<i>Філіпп'єва О.А.</i> Стан підготовки майбутніх учителів початкових класів до валеологічного виховання учнів.....	113
Частина II. Педагогічні та освітні технології у традиційному та інноваційному вимірах.....	
<i>Грицай Н.Б.</i> Система підготовки студентів вищих навчальних закладів до проведення про проведення позакласної роботи з біології в загальноосвітній школі.....	118
<i>Березовський П.П.</i> Тести: Панацея чи опіум? (до проблеми переваг і недоліків тестового оцінювання)	123
<i>Берестецька Н.В.</i> Формування мотивації у курсантів-прикордонників як шлях підвищення їхньої навчально-професійної підготовки у військових вищих навчальних закладів.....	126
<i>Давнюк С.А.</i> Активізація професійної лінгвістичної компетенції студентів на матеріалі синтаксису.....	131
<i>Загайкевич Л.В.</i> Застосування знань фундаментальних наук при вивченні образотворчого мистецтва у вищих педагогічних закладах.....	133
<i>Захарчук З.А.</i> До питання про способи керівництва навчальним процесом оволодіння виразним читанням.....	137
<i>Зиль І.П.</i> Психолого-педагогічні аспекти формування екологічної свідомості учнів основної школи.....	141
<i>Лелюх Ю.В.</i> Готовність майбутніх вчителів до формування мовленнєвої компетенції учнів на уроках читання.....	144
<i>Матіяш В.В., Ковальчук Л.І.</i> Технологічні засади вивчення курсу „Загальні основи педагогіки” в умовах кредитно-модульної системи.....	148
<i>Мороз Л.В., Дохненко Н.Р., Самолюк І.В.</i> Формування навичок читання на початковому етапі навчання іноземній мові у вищому навчальному закладі.....	150
<i>Петренко О.Б.</i> Технологія викладання гендерних курсів у вищій школі.....	153
<i>Літвінчук С.Б.</i> Самостійна робота студентів як засіб активізації навчання у вищій школі.....	157
<i>Припула Л.П.</i> Розвиток аграрної освіти в Україні: історичний аспект.....	161
<i>Павелків К.М.</i> Психологічні особливості засвоєння лексичного матеріалу іноземною мовою студентами немовних факультетів вищих навчальних закладів.....	164
<i>Сіранчук Н.М.</i> Формування готовності майбутнього вчителя до проведення фасилітованої дискусії як методу розвитку образного мовлення молодших школярів.....	168
<i>Шевченко С.М., Барковський В.В.</i> Формування навчально-пізнавальної компетенції студентів через розв'язання прикладних задач вищої математики.....	171
<i>Шелюк В.О., Василюк В.М.</i> Гуманізація системи фізичного виховання студентської молоді.....	174
<i>Шоробура І.М.</i> Проектування технологій на уроках географії	176
<i>Шпортун О.М.</i> Народнописенна творчість у формуванні професійної майстерності майбутнього вчителя музики.....	179
<i>Яковичина Т.В.</i> Проблема взаємодії у навчальних закладах Волині (друга пол.ХІХ – поч. ХХ)	185
<i>Яшник С.В.</i> Використання гендерного підходу при вивченні курсу „Психологія управління” у вищих навчальних закладах.....	189
<i>Відомості про авторів</i>	192

Наукове видання

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 35

Заснований у 1996 р.

Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.
Технічний редактор Кравчук В.Ю.
Комп'ютерна верстка Варич О.С., Хильчук Т.К.

Здано до набору 15.11.2006 р. Підписано до друку 24.11.2006 р.
Формат 60x84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 29,92. Обл. вид. арк. 30,35. Замовлення № 16/1. Наклад 120.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 35.** — Рівне: РДГУ, 2006. — 196 с.

ISBN 966 — 7281 — 08 — 6.

Збірник наукових праць містить статті з актуальних проблем дидактики вищої освіти, історії педагогіки, теорії і методики виховання та розвитку учнівської молоді в закладах освіти.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, практичних працівників освіти, керівників загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20